

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды Академиясы
Жалпы білім беру пәндер кафедрасы

Бекітемін
Қазақстан Республикасы ІІМ
Бәрімбек Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясы
бастығының орынбасары
полиция полковнигі
_____ С.Ералина
«   » _____ 2024 ж.

6В12301-«Құқық қорғау қызметі» білім беру бағдарламасы
бойынша білім алушыларға арналған

**КДКОККЕ 1219 «ҚАЗАҚСТАНЫҢ ДІНИ ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ
ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛУІ»
пәні бойынша
Жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS)**

Оқыту нысаны: күндізгі
Курс: 1
Семестр: 2
Кредит саны: 2 (60 сағат)
Аудиториялық сабақтар: 20 сағат
КООЖ: 15 сағат
КӨЖ: 25 сағат
Межілік бақылау: 2
Бақылау нысаны: емтихан

Қарағанды, 2024

«Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз етілуі» пәні бойынша жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS) 6B12301 - «Құқық қорғау қызметі» білім беру бағдарламасы бойынша білім алушыларға арналған, 39 б.

Құрастырған: Алиева Гульсара Қарсыбекқызы жалпы білім беретін пәндер кафедрасының аға оқытушысы, з.ғ.м.

Кафедра мәжілісінде қарастырылды
«21» мамыр 2024 ж., № 19 хаттама

Жалпы білім беретін пәндер
кафедрасының бастығының орынбасары

А.Садыкова

ОӘК мәжілісінде бекітілді
«11» шілде 2024 ж., № 12 хаттама

2.1 Алғы сөз

Адамзат тарихында, мейлі қай кезеңде болмасын, наным-сенімнен жұрдай бірде-бір қоғамды кездестіре алмайсыз. Дін дегеніміз – адамзат пайда болғалы бар және қазір де өміршеңдігін тоқтапаған, тіпті адамдармен бірге өмір сүре беретін тәңірлік жүйе. Тарихи кезеңдердің барлығында да адам баласының әйтеуір бір сеніммен өмір сүргенін жүргізілген зерттеулер көрсетіп берді. Демек, бұлардың барлығы қоғамды құратын негізгі принциптердің басында дін тұрғанын дәлелдейді. Сонымен қатар, философия, құқық және этика секілді кейбір ғылымдардың қайнаркөзі – дін екендігі айқындала бастады. Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан кейінгі кезеңдегі діндер мен діни бірлестіктердің қалыптасуы мен дамуын зерделеу;

- дінаралық толеранттылық пен татулықтың қалыптасуын түсіндіру;
- діни қатынастардың кейбір мәселелерінің шиеленісуі және бұл мәселелерді саяси-құқықтық реттеудің одан әрі жетілдіру жолдарын сараптау;

2.2 Негізгі ақпарат:

1. Шифр және білім беру бағдарламасының атауы	1219 6В12301-«Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
3. Пән циклы	Жоғары оқу орнының компоненті
4. Кредит саны	2
5. Сабақ өткізу орны	Дәріс залы, оқу аудиториясы
6. Дәріскер (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Алиева Гульсара Қарсыбековна жалпы білім беру пәндер кафедрасының аға оқытушы, заң ғылымдарының магистрі ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, кабинет № 228. Телефон: 3-41
7. Қалған сабақ түрлерін жүргізетін оқытушылар (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Алиева Гульсара Қарсыбековна жалпы білім беру пәндер кафедрасының аға оқытушы, заң ғылымдарының магистрі ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, кабинет № 228. Телефон: 3-41

2.3. Пререквизиттер: Қазақстан тарихы, дүниежүзілік тарихы, құқықтану.

Біледі:

- Ежелгі және ортағасырлық тарихтағы маңызды оқиғалар;
- Қазақ мемлекеттілігі мен қазақ этносының қалыптасу кезеңдері;
- Қазақ халқының Ресей империясының отаршылдық саясатына қарсы күресі;
- Егеменді және Тәуелсіз Қазақстанның қалыптасуының маңызды кезеңдері;

Меңгереді:

- ортақ құбылыстар мен жеке тарихи фактілерді байланыстыру;
- негізгі тарихи ұғымдардың мағынасы мен мағынасын түсіндіру;

Дағдыланады:

- рефераттар, баяндамалар мен эсселер жазу;
- презентациялармен дайындық және сөз сөйлеу;
- тест тапсырмаларын орындау.

2.4 Постреквизиттер: Философия, әлеуметтану, мәдениеттану, саясаттану.

Біледі:

- «Қазақстан тарихы» курсының пәні, мақсаты мен міндеттері;
- негізгі дереккөздер мен тарихи зерттеулер;
- Қазақстан тарихының ғылыми кезеңділігі;
- Ежелгі заманнан бүгінгі күнге дейінгі оқиғалар мен процестер;
- Тарих ғылымының негізгі терминдері;

Меңгереді:

- дереккөздермен және тарихнамамен өз бетінше жұмыс істеу, рефераттар, эсселер мен презентациялар дайындау;
- маңызды тарихи оқиғаларды талдау және бағалау; олардың себеп-салдарлық байланыстарын түсіндіру;
- логикалық ойлау, еркін талқылау және өз пікірін қорғау;

Дағдыланады:

- дереккөздермен, тарихнамамен жұмыс;
- мерзімді басылымдар мен интернет материалдарымен;
- салыстыру кестелерін құрастыру;
- ситуациялық тапсырмаларды орындау;
- көпшілік алдында сөйлеу, пікірталас және дау-дамай.

2.5 Пәннің мазмұны:

Дін дегеніміз – адамзат пайда болғалы бар және қазір де өміршеңдігін тоқтапаған, тіпті адамдармен бірге өмір сүре беретін тәңірлік жүйе. Адамзат тарихында, мейлі қай кезеңде болмасын, наным-сенімнен жұрдай бірде-бір қоғамды кездестіре алмайсыз. Тарихи кезеңдердің барлығында да адам баласының әйтеуір бір сеніммен өмір сүргенін жүргізілген зерттеулер көрсетіп берді. Демек, бұлардың барлығы қоғамды құратын негізгі принциптердің басында дін тұрғанын дәлелдейді. Сонымен қатар, философия, құқық және этика секілді кейбір ғылымдардың қайнаркөзі – дін екендігі айқындала бастады. Виктор Кузин: «Әрбір нәрсе діннің төңірегінде, дін үшін және дінмен қалыптасты», – дей отырып, дін тақырыбы мен саласын одан әрі кеңейте түсті. Адамзат тарихындағы өте маңызды орынға ие «діннің» сөздік және терминдік мағыналарының осы орайда берілуі бұл ұғымның кеңінен түсіндірілуіне елеулі септігін тигізеді. Дін – адамзат қоғамындағы аса күрделі де маңызды әлеуметтік-мәдени сана. Діннің басты мақсаты адамның рухани жетілуі және оның Жаратушы Құдайға сенімі.

Мақсаты:

Діндердің пайда болуы және тарихи процестермен байланысын, дін саласындағы өзекті мәселелерге, Қазақстандағы діни жағдайдың дамуын оқытады. Сонымен қатар, дінді ұстанатын қоғамның, бірлестіктердің өміріндегі алатын ролін анықтау жатады. Қазіргі замандағы проблемаларға деген діндердің әсері және дінге деген өзекті және саналы ой тұжырымдарының қалыптасуын қарастыру. Осы пәнді оқыту барысында курсанттар «әлемдік діндер» түсінігімен, дін теориясымен, оның пайда болуы және қабылданылуы туралы ойларды танып біледі. Негізгі міндеттердің бірі, ол әлемдік

өркениеттердің дамуында діндердің алатын орнын анықтау және қатынасқа түсу, қабылдау проблемаларын қарастыру. Дінтану курсының оқытудағы өзекті сұрақтарды қарастырып және түсіну.

Бұл курстың негізгі мақсаты:

- діннің қалыптасуы мен дамуын ашып көрсету;
- діни бірлестіктердің бейбіт қатар өмір сүрулеріне қолдау көрсету, әртүрлі дінді ұстанатын адамдар арасындағы өзара түсіністік пен толеранттылықтың орнауын түсіндіру;
- қазақстандық қоғамның консолидациялануы мен тұрақтылығын қамтамасыз ету, оның рухани-адамгершілік әлеуетін сақтау және нығайту жолдарын зерделеу;
- жаһандану жағдайында дінаралық қатынастардың үйлесімділігіне септігін тигізетін рухани және мәдени байланыстарды сақтау және оны нығайтуды сараптау;
- Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан кейінгі кезеңдегі діндер мен діни бірлестіктердің қалыптасуы мен дамуын зерделеу;
- дінаралық толеранттылық пен татулықтың қалыптасуын түсіндіру;
- діни қатынастардың кейбір мәселелерінің шиеленісуі және бұл мәселелерді саяси-құқықтық реттеудің одан әрі жетілдіру жолдарын сараптау;
- Республикадағы діндер, діни бірлестіктер және дін жөніндегі заңнамалар реттейтін қоғамдық қатынастарды түсіндіру;

Пәнді оқытудың міндеттері: – курсанттардың дін тарихының мәнін, өзара түсінісуге мүмкіндік беретін ондағы адамгершілік құндылықтарын негіздеу тәсілдерін ұғынудың ерекшелігін білуімен және олардың осы пәннің мәселелеріне арналған діни, философиялық, көркемдік және публицистикалық мәтіндермен жұмыс істеу дағдыларымен байланысты категориялық және методологиялық аппаратты меңгерулерімен байланысты. Курсанттар алуан түрлі философиялық көзқарастар мен пікірлерге салыстырмалы талдау тәсілдерін меңгеріп және олардың діни – философиялық, әдеби-көркемдік концепциялар мен тиісті өмірлік (практикалық, мінез құлықтық) көзқарастар арасындағы байланысты орната білуімен байланысты.

Пән бойынша қарастырылатын тақырыптар мен негізгі сұрақтар

№ 1 тақырып. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтанудың заңды ұғым ретінде.

Дін – бұл әлемді танудың бар әдісінің көмегімен түсіндіруге немесе логикалық ұғынуға беріле қоймайтын әлдебір ғажайыпқа сенуді білдіретін дүниетаным немесе дүниені сезіну (және оның адамның мінез-құлқына себепші болуы). Кез келген діни дүниетанымның негізін сенім құрайды. Діндар адам Құдайдың бар екеніне логикалық дәлелдемелер немесе материалдық айғақтарды қажет етпейді. Оған құдайшылдықпен өзара әрекеттесудің өзіндік тәжірибесі, ішкі сенімділігі жеткілікті.

№ 2 тақырып. Ақпараттық қауіпсіздік ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

Мемлекет және азаматтық қоғам: Қазақстандағы демократиялық дамудың тенденциялары. Саяси мәдениет құрылу ерекшеліктерімен қоғамдық сананың саяси белгілерінің күшеюі. Қазақстандық патриотизм лаңкестікке қарсы шаралардың бірі ретінде. Діни сананың өсу ерекшеліктері. Қазақстандағы демократиялық институттарының дамуына арналған бастамалары.

№ 3 тақырып. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

Дәстүрлі дін мен дәстүрлі емес діндердің ара-жігін ажырата алмайтын жандар қоғамымызда әлі де көптеп кезігеді. Дәстүрлі дінде заң аясында жүйелілік бар. Дәстүрлі емес діндердің іс-әрекеттерін жүйелі бақылап отыру аса күрделі құбылыс. Соңғы кездері бұрын – сонды атын естімеген дәстүрлі емес діни ағымдардың көбеюі осының дәлелі.

Тарихи контекстегі діннің дамуының негізгі ерешеліктері. “Толық адам” адамгершілігі зор, қоғамда үлгілі табиғаттың заңы мен қоғам заңдарының гармониясы, олар - данышпандар. Данышпан адам табиғат заңы мен қоғам өміріне сәйкес «алтын жолмен» жұмыс жасау керек. Данышпан адамдары теңаралық пен тұрақтылықты сақтайды, ал қарапайым адамдар бұған қарсы әрекет жасайды да бәрін де талғаусыз істеп береді.

№ 4 тақырып. Әлемдік, ұлттық діндер, сипатамасы, ерешеліктері.

Таптық қоғамының қалаптасуында, рулық байланыстар, рулық құдайлар сол болып жатқан өзгерістерге, рухани талаптарға қамтамастық көрсете алмады. Будда діні, оның негізі идеалды көзқарастары таптық қоғамның шығуына, дамуына жол беріп отырды. Сол кездегі рулық-брахман дініне оппозиция болған Будда діне, варна-қастылық бөлуге қарсы шығып елдердің басын біріктіруге талпынды.

№ 5 тақырып. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім.

Дәстүрлі емес діндердің іс-әрекеттерін жүйелі бақылап отыру аса күрделі құбылыс. Соңғы кездері бұрын – сонды атын естімеген дәстүрлі емес діни ағымдардың көбеюі осының дәлелі. Бақытты өмір қандай болатыны жөнінде түрлі – түсті етіп безендірілген кітаптарды. Қазақстандағы конфессияаралық келісім және діни толеранттылық. Қазіргі кезеңде әлемде этникалық және этносаралық үрдістер барысында айтулы өзгерістер орын алуда. Этникалық үрдістер - этникалық қауымдастықтардың өзгеруіне алып келеді. Қоғамда түрлі жағдайлар әсерінен қалыптасқан этникалық үрдістерді этноэволюциялық және этнотрансформациялық этникалық үрдістер деп бөлуге болады.

2.6. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Мазмұны және мақсаты	Ұсынылған әдебиеттер тізіміне сілтеме	Орындау мерзімі	Бақылау түрі	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Семинар сабағында ауызша жауап беру және баяндама жасау	Семинар сабақтарының жоспарына сәйкес	Семинар сабақтарына дайындалу үшін ұсынылған әдебиеттерді қолдану	Курсты оқу барысындағы сабақ кестесі мен оқу жоспарымен сәйкесі	Күнділікті тексеру, семинар сабақтарындағы жұмыстар мен ауызша жауаптары 100 % дейін бағаланады	Ағымдық бақылау (семинар сабақтарындағы жұмыстар мен ауызша жауаптары бағаланады)	Семинар сабақтары мен КОӨЖ сабақтарының сабақ кестесі және оқу жоспарына сәйкес
2	КОӨЖ сабағында ауызша жауап беру және баяндама жасау	КОӨЖ сабақтарының жоспарына сәйкес	КОӨЖ сабақтарына дайындалу үшін ұсынылған әдебиеттерді қолдану	Курсты оқу барысындағы сабақ кестесі мен оқу жоспарымен сәйкесі	Күнділікті тексеру, семинар ж/е КОӨЖ сабақтарындағы жұмыстар мен ауызша жауаптары 100 % дейін бағаланады	Ағымдық бақылау (семинар және КОӨЖ сабақтарындағы жұмыстар мен ауызша жауаптары бағаланады)	Семинар сабақтары мен КОӨЖ сабақтарының сабақ кестесі және оқу жоспарына сәйкес
3	Межелік бақылауға дайындық	Сабақтардың жоспарына сәйкес	сабақтарға дайындалу үшін ұсынылған әдебиеттерді қолдану	Курсты оқу барысындағы сабақ кестесі мен оқу жоспарымен сәйкесі	Тестілеу немесе Коллоквиум (100% дейін)	Межелік бақылау	Семестрдің 7 және 14 аптасы
4	Реферат, эссе жазу, слайд-проект дайындау	КӨЖ сабақтарының жоспарына сәйкес	КӨЖ сабақтарына дайындалу үшін ұсынылған әдебиеттерді қолдану	Курсты оқу барысындағы сабақ кестесі мен оқу жоспарымен сәйкесі	Тестілеу немесе реферат қорғау (100% дейін)	Үй жұмысы КӨЖ тексеру	Семинар сабақтары мен КОӨЖ сабақтарының сабақ кестесі және оқу жоспарына сәйкес
5	Емтиханға	Курсанттардың	Негізгі және	Барлық оқу процесі	Қорытынды бақылау	Қорытынды	Курс аяқталған

дайындык	пән бойынша қортынды білімдерін тексеру	қосымша әдебиеттердің тізімімен сәйкестігі	аралығындағы дайындық			ан кейін емтихан кестесімен сәйкестігі
----------	---	--	-----------------------	--	--	--

2.7. Курс саясаты мен процедурасы.

Оқу процесінде курсанттарға қойылатын негізгі талаптар оқу курсының мақсаттары мен міндеттерінен шығады. Оқу уақытында белсенділік көрсету үшін курсант осы пәнді меңгеруге және топтың үлгеріміне ықпал етуі керек; бірігіп оқудың субъектісі, белсенділік пен жауапкершіліктің иесі болуға тиіс.

- Барлық тапсырмалар уақытында орындалуы керек;
- Сабаққа курсанттар дайындалып келуге тиісті;
- Қойылған сұрақтарға, проблемаларға шығармашылық тұрғысынан жауап беруге тырысуы керек;
- Курсант дәрістік және семинарлық сабақтарға міндетті түрде қатысуы керек;
- Міндетті түрде қатысатын сабақтары курсанттардың рейтингісіне әсер етеді;
- Сабаққа кешігуге болмайды;
- Сабақ кезінде бос әңгіме, газет-журнал болмауы керек;
- Ұялы телефонмен сөйлесуді тоқтату қажет; сағыз шайнау секілді өрескел әдеттерден құтылу қажет;
- Сабаққа себепсіз келмей қалуды тоқтату керек;
- Сабақ барысында шығармашылық белсенділік көрсетуге тырысу керек;
- Үй жұмысын ұқыпты орындаған жөн.

2.8. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

№ р/н	Автор, атауы	Жылы, басылым орны
1. Нормативтік құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы 1995 жылғы 30 тамыз (2017.10.03. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен)	//http://online Zan. kz
2	«Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 11 қазандағы № 483-IV Заңы (2016.22.12. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)	//http://online Zan. kz
3	«Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы № 31-III Қазақстан Республикасының Заңы (2016.28.11. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен)	//http://online Zan. kz
4	Ішкі істер органдарын жаңғыртудың 2019-2021 жылдарға арналған жол картасы - (Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы) 2018 ж.	//http://online Zan. kz
5	Мемлекет басшысының «Қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына	//http://online Zan. kz

	жолдауы .2018ж.	
6	Мемлекет басшысы Қазақстан халқына Жолдауы "Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі" 2019ж.Нұр-Сұлтан,02.09.2019ж.	//http://online Zan. kz
2. Негізгі әдебиеттер		
7	Айтбаев, О. Дінтану негізі: -оқулық. [Кітап].	Қарағанды : ҚАРМУ баспасы, 2005ж.201бет.
8	Дінтану негіздері : -оқулық. Бекишев, К. О. [Кітап].	Алматы,2017ж. 388бет.
9	Аханов, Б. Дін және еркін ойшылдық ., оқу құралы- [Кітап].	Алматы. Қазақ Университеті 1993ж.112бет.
10	Ислам және ислам фундаментализмі, Нұрмағамбетов, Б. Ғ . [ПОҚ]	ҚР ПМ ҚА, 2010ж.76 бет.
11	Мұқыш, Қ. С. Қазақстандағы діни ұйымдардың пайда болуы мен таралу тарихы : ғылыми басылым / [ПОҚ]	ҚР ПМ ҚА, 2012ж.98 бет
3. Электрондық оқулықтар мен оқу құралдары		
12	Уразбаев Х.К., Уалиев М.Е., Жағыпар Ә.Б. Қазақстанның қазіргі заман тарихы. [Электрондық оқу құралы] (CD-ROM). [ПОҚ]	Қарағанды: ҚР ПМ ҚА, 2017ж.
13	Қонар, С. Қ. Діндер тарихы [Электрондық ресурс] : [электрондық оқулық] (CD-ROM).[	Алматы, 2017ж.
5. Ғаламтор көздері		
14	Қазақстан Мұсылмандары Діни басқармасының ресми сайты https://Muftyat.kz	
15	Қазақстан Республикасының Дін істері және азаматтық қоғам министрлігінің ресми сайты http://www.din.gov.kz	
16	Дін саласындағы негізгі мәселелер бойынша материалдар жинағы: Мемлекеттік қызметкерлерге көмек ретінде / Құраст.Ж.Ж. Қарашолақов, Е.Е. Ибраев. Қазақшаға аударған: Г.М.Тоқтарова, Е.Е.Ибраев. – Астана, ҚР Дін істері агенттігі, 2014. –161 б. http://dinvko.gov.kz/uploads/images/Berenbuk_kaz.pdf	

2.9. «Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз етілуі» курсы бойынша тақырыптық жоспар

№	Тақырып номері	Тақырыптың атауы	Аудиториялық сабақтар			КОӨЖ	КӨЖ
			Деріс	Семинарлық сабақтар	Тәжірибелік сабақтар		
1	1	Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде	1	3	-	3	5
2	2	Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары		4	-	3	5

3	3	Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы		4	-	3	5
4	4	Әлемдік, ұлттық діндер сипаттамасы, ерешеліктері		4	-	3	5
5	5	Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім	1	3	-	3	5
Барлығы: 60сағат			2	18	-	15	25

2.10. Тақырып атауы көрсетілген сабақ жоспары, сабақ түрлері, қарастырылатын сұрақтары, сабақтың түрлері мен мазмұны, ұсынылатын әдебиеттер, білім алушылардың өзіндік жұмыстарының жоспары

Дәріс тақырыбы 1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

Дәріс 1 сағат

Дәріс жоспары

1. Кіріспе.
2. «Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз етілуі» пәні және құрылымы.
3. Пәннің басқа ғылым және білім салаларымен байланысы. Пәннің мақсаты мен міндеттері.

Дәріс тезистері:

«Дін» сөзі латынның «religio» деген сөзінен шыққан, «діншілдік», «құдайшылдық», «аса құрметті», «ғибадаттық» деген мағынаны білдіреді. Дін – бұл әлемді танудың бар әдісінің көмегімен түсіндіруге немесе логикалық ұғынуға беріле қоймайтын әлдебір ғажайыпқа сенуді білдіретін дүниетаным немесе дүниені сезіну (және оның адамның мінез-құлқына себепші болуы). Кез келген діни дүниетанымның негізін сенім құрайды. Діндар адам Құдайдың бар екеніне логикалық дәлелдемелер немесе материалдық айғақтарды қажет етпейді. Оған құдайшылдықпен өзара әрекеттесудің өзіндік тәжірибесі, ішкі сенімділігі жеткілікті. Діни түсініктердің пайда болуы көптеген мыңжылдықтар барысында тәни және рухани дамыған адамның өзінің жетілуімен байланысты болды.

Діннің тарихи ең ежелгі түрлері – тотемизм, анимизм, магия, сыйқырлық, шаманизм. Адамдардың діни түсініктері адамзат тарихының бір бөлігі бола отырып, адамзат қоғамымен бірге өзгеріп отырды. Ықпалды абыздық ерекше тобы бар, күрделі иерархиялы құдайшылдығы мен биліктің монархиялық жүйесі қалыптасқан ірі мемлекеттердің пайда болуы монотеистік дінге, яғни бір құдайлыққа өтуге негіз болды. Біртіндеп бүкіл әлемді жаратушы, барлығын қамтушы, бір Құдайға сенім пайда бола бастайды.

Адам өмірінің мақсаты адамға рухани даму жолында көп жетістікке жеткен өзінің ағайындарынан (пайғамбарлар және т.б.) берілген өсиеттер мен уағыздар арқылы өзін-өзі жетілдіру болды. Монотеистік діндер (иудаизм, буддизм, христиандық, ислам) дәуірінің келуімен адамзаттың діни тарихында жаңа кезең басталды. Жоғарыда айтылғанды түйіндей келе, дін адамзат мәдениетінің игілігі бола отырып, тарих барысымен бірге әрдайым өзгеріске ұшырап отырғандығын айтып өткен жөн. Сонымен, бір жағынан, діни сенім ілімдері адамды рухани байытты, оның жаңа өркениеттік деңгейге көтерілуіне септігін тигізді.

Алғашқы діни сенімдер мифтік дүниеге көзқарастық системада өтіп жатты. Мифтік системасы әр түрлі салаларда жүріп жатты. Оның ішіне ең негізгі саласы «әнгіме тұрғыда баяндау» мен «түсіндіру». Өте ертедегі діндердің тарихи мәліметтері, бізге салт – жоралар арқылы жетті. Салт арқылы адамдар табиғат «хаосына» қарсы тұрып тәртіпке шақырады.

Фетишизм – (португ.сөзінен сиқырлы зат), деп әртүрлі заттарды, кейде өсімдіктерді киелі есебінде қарастыру. Әр алуан заттардан бірер заттарды немесе затты бөліп алып, оған киелі, құдіретті мән беріп, сол зат арқылы өзіне қолайлы, керек оқиғаға әсерін тигізеді деп ойлау.

Фетишизм сол бір ерте дәурде шыққан мен оның қалдықтары осы заманға күрделі діндерден де табамыз.

Тотемизм- оның руды белгілі бір, румен және бір белгілі бір заттар, көбінде тірі заттар немесе жануарлардың ру негізі бір әке және анадан таралғанбыз деп санау. Ертедегі рулық қоғамда аң аулау мен үй жануарлардың адам өміріне, оның өмірі тікелей сол жануарларға байланысты болғандықтан (жануарлар тамақ болды, киіндірді, көлік болды) малдардың алдында рызашылығын білдіріп, жануарлардың бірер түрлерін киелі есебінде қарастырды. Киелі жануарларды кетін жемей, құрметтеп олар үшін әртүрлі аңыздар айтып, өлеңдер шығарып құрметтеді.

Магия -(грек.тіл. сиқыршылық, тәуіпшілік), бір объекетіге иррационалды түрмен әсер етуі, немесе әртүрлі сөздермен сол бір кезекті оқиғаны өзінің көзқарасына сәйкес етіп өзгерту. Оның шығу себебі, ертедегі қаумдағы адамдардың сөз, сөйлем, пікір байлығын игере бастағаннан шығады деуге болады. Ол адамдар сөз байлығы немесе пікірді қолдана білген адамның зор нәрсемен қаруланатынын білген.

Сөзбен адамды жұтататын, әлсіз ауыру адамдарға дем беріп, оның жазылуына жәрдем беруге болатынын байқаған. Тағыда, сөзбен адам жүрегін жаралауға болатынын байқаған. Сондай сөзге шебер адамдар, адамның сөзбен психологиясына әсер ете отырып оны кәсіпке айландырады.

Анимизм (лат.тіл.жан)- деп, жан бар дегенге сену. Анимизмнің алғашқы түрі, Аниматизм деп аталады. Аниматизмдік түсінік жан мен тән (дене) бірге өмір сүреді. Тән өлсе немесе қираса жанда өледі. Ал, анимизмде «жан» тәннен дербес өмір сүрее алады. Бұндай түсінік ертедегі адамдарда шығу себебі көптеген құбылыстарды білмеуі, түсінбеуі. Мысалыға, түс көру, ауыру, өлім, тағы сондай әсерленушіліктен және галлюцинациялық елестетудің не екенін білмей, Ондай түсінік өлгененсоң ол жан дербес өмір сүрер деп ойлады. Жан

дербес өмір сүретін болса, оған да өмір сүретін орын керек болды, осыдан барып ол дүниеде олар өмір сүреді. Екінші жағынан, анимистік түсінік қоршап тұрған әлемдерге де тарады. "Жабайы" адам қоршап тұрған дүниенің барлығының жаны бар деп түсінеді. Оларда адамға ұқсап ойлайды, сезінеді деді. Э.Тайлордың (1832-1917) айтуы бойынша, түземіс аяғын ұрып алған тасты тістеп алуға дайын тұрады, оныда ауртқысы келеді – дейді. Осындай түсінік келе – келе барлық табиғаттың күшіне айналып құдіретті күшке айланады. Дінтанудың құрамына тағыда көптеген ғылымдар тікелей алаласып, оның негізін құрастырады. Олардың ішінде социология, психология, феноменология, дінің тарихы және т.б. ғылымдар әсерін тигізеді.

Дінтану сабағының басқа гуманитарлық пәндерден айрмашылығы мен оның маңызы мынада:

- Дін мәдениеттің негізгі жүйесінің бірі болғандықтан, дінің негізін білу әрбір адамға парыз іс.
- Дінтанусыз жалпы өмірге деген көзқарастың толық қалптасуы мүмкін емес.
- Гуманистік көзқарастың қалыптасуы тікелей дінге де байланысты.
- Дінтану пәне қоғамдағы діни қауымдар мен мемлекет қатынастардың арасындағы байланыстардың заңдық жолдарын білуге. Қайырымдылық, адамгершілікке тәрбиелеу процессінде рөлі өте зор.
- Дінтану пәні ар-ождан бастандығының мәні мен мағанасын білуге жәрдем береді.

Теологиялық анықтама. Теология (грек theos - құдай және legos – ілім, сөз, ақыл, ес) құдай туралы дін ілімі- белгілі діннің ілімдерін жүйелеуі – деген түсінік береді. Қандай бір теологиялық көзқарастың түрлері болмасын олардың бастарын біріктіретін бір амал – иррационалдық көзқарас арқылы жүріп жатады.

Қазіргі кезде дінтану өкілдерінің бірқатар анықтаулары бар: теологиялық, философиялық, социологиялық (әлеуметтік), психологиялық және т.б.

Теологиялық анықтама бойынша – Құдай реалді күш және адам өзінің сүру процессінде онымен қатнас жасайды. Теология анықтау болса, барлық анықтаудан ерте де, бірінші болып есептеледі. Теология – барлық үлкен дінің догмаларының системасы. Бұл системалық көзқарас бойынша дінің табиғатын сол дінің «ішінен» түсіндіргісі келуге тырыстырады және сол бір діни тәжірибеге негіздейді. Дін дегеніміз Құдай мен адамның кездесуі деп түсіндіреді. Дінді философиялық тұрғыда анықтау.

Философиялық анықтау әрбір тұрғыда болды. Оның себебі, біріншіден, «анықтау» методы мен принциптеріне байланысты болды. Екіншіден, идеалистік және материалистік тұрғыдан анықтау.

- дін дегеніміз, жеке адамның, ұжымның қоғамның рухани өмірінің аймағы;
- дін дегеніміз әлемді рухани-практикалық тұрғыда менгеру;
- дін-рухани өндіріс аймағы;
- дін қоғам санасының бір формасы, идеалдік – жемісі мен формасы.

Діни идеология – неғұрлым толық, орнықты әрі сабақтасты болып келедін құдретке көзқарастың жүйесі. Діни идеологияның негізі «діни психология» болып табылады. Мұндай жүйені дін ғұламалары, сондай-ақ қызметшілері, яғни

діни көзқарасты өз ісіне ойландырғандар қарастырады. Діни идеология, яғни теология кез келген діннің теориялық негізін құрайды.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер:[1,2,3]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,];

Ғаламтор көзі: [14]

Тақырып 1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

Семинар сабағы 1-1 сағат

Сұрақтары:

1. Діннің құрылымы және функциялары.
2. Діни наным – сенімдер.
3. Діни көңіл – күй мен сезім

Тапсырмалары:

Дін тарихын зерттеудің ғылыми тәсілінің принциптерін жазыңыздар. Дінге ғылыми және теологиялық көзқарастарды салыстырыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным.

Қазақстанның мемлекеттік-конфессиялық саясаты дәстүрлі конфессияларға қолдау көрсетудің еуропалық тәжірибесін қолдануды ескере отырып, дамытуды қажет етеді.

Кітапханалық әдебиеттерді және электрондық ресурстардың материалдарын қолданыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

Семинар сабағы 2-1 сағат

Сұрақтары:

1. Дін түсінігі және оның дамуының тарихи аспектілері.
2. Дін тарихын зерттеудегі ғылыми тәсілдің негізгі қағидалары.
3. Діннің аксеологиялық аспектілері.

Тапсырмалары: Келесі ұғымдарға түсінік беріңіз: «мемлекет», «діни ұйымдар», «конфессия», «церковь». Жаңа терминдерге арналған сөздік құрастырыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным

Қазақстанның мемлекеттік-конфессиялық саясаты дәстүрлі конфессияларға қолдау көрсетудің еуропалық тәжірибесін қолдануды ескере отырып, дамытуды қажет етеді. Кітапханалық әдебиеттерді және электрондық ресурстардың материалдарын қолданыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

Семинар сабағы 3-1 сағат

Сұрақтары:

1. Дін тарихи дүниетанымның үлгісі ретінде

2. Дінің дүниетанымның құрылымы

Тапсырмалары: Келесі ұғымдарға түсінік беріңіз: «мемлекет», «діни ұйымдар», «конфессия», «церковь». Жаңа терминдерге арналған сөздік құрастырыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным

Қазақстанның мемлекеттік-конфессиялық саясаты дәстүрлі конфессияларға қолдау көрсетудің еуропалық тәжірибесін қолдануды ескере отырып, дамытуды қажет етеді. Кітапханалық әдебиеттерді және электрондық ресурстардың материалдарын қолданыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып-1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

КОӨЖ 1-1 сағат

1 тапсырма:

«Дін» түсінігі және дін жайлы ғылымның қалыптасуының негізгі тәсілдерін анықтаңыздар.

Дін тарихының мәнін, өзара түсінуге мүмкіндік алу.

КОӨЖ өткізу нысаны (түрі): Дискурсивтік практикум.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Курсанттарға арналған әдістемелік нұсқауға сүйеніп сұрақтарға жауап беріңіз, дінің маңызын анықтайтын әртүрлі зерттеулермен танысу. Дінің қызметі мен құрылымын айқындау.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып-1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

КОӨЖ 2-1 сағат

2 тапсырма:

Дінің аксеологиялық аспектілері.

Дінтану пәнінің құрылымы және ұстанымдары, әдістері.

КООЖ өткізу нысаны (түрі): Ауызша түсінік беру.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Берілген әдебиеттерді, классикалық діни мәтіндерді, ғылыми журналдардағы мақалаларды пайдалана отырып сұрақтарға жауап беріңіздер.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып-1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

КООЖ 3-1 сағат

2 тапсырма:

Тапсырма:

Дін ғылымының қалыптасу кезеңдері.

Дін жайлы түсініктің дамуы.

КООЖ өткізу нысаны (түрі): Ауызша түсінік беру.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Берілген әдебиеттерді, классикалық діни мәтіндерді, ғылыми журналдардағы мақалаларды пайдалана отырып сұрақтарға жауап беріңіздер.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,6,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 1. Дінтану ғылым ретінде. Қазіргі дінтану заңды ұғым ретінде.

КӨЖ 5 сағат

Тапсырма:

Төмендегі тақырыптарға хабарлама жазыңыз:

1. Дін ерекшеліктерін көрсетіңіз.
2. Адамгершіліктің бастамасы неде?
3. Осы тақырып аясы бойынша хабарлама жазыңыз: «Дінтану ғылым ретінде»
4. Діннің аксеологиялық апектілерін қарастыру
5. Дін тарихының мәнін, өзара түсінуге мүмкіндік алу.

Тапсырма:

Хабарлама тақырыптары:

1. Дін дүниені танудың формасы ретінде.
2. Діннің реттеуші механизмін көрсетіңіз.

Өзіндік жұмыстарды орындау қажет әдістемелік нұсқаулар.

Сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілетін әдебиеттер тізімін қолдану.

Өзін-өзі бақылау материалы: хабарлама жазу

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпшытарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,6,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

Семинар 1-1сағат

Сұрақтар:

1. Ақпараттық қауіпсіздік – ұлттық және қоғамдық қауіпсіздіктің факторы ретінде.

2. Медиялық айлалы әрекет (манипуляция) және БАҚ-тың идеологиялық мүмкіндіктері. Ақпараттық қауіпсіздіктің қауіпті белгілері.

Тапсырмалары:

Діндердің пайда болуы және тарихи процестермен байланысын және дін саласындағы өзекті мәселелерге,Қазақстандағы діни жағдайдың дамуын оқыту.

Тапсырмаларды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпшытарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

Семинар 2-1 сағат

Сұрақтар:

1. БАҚ және мемлекеттердің өзара қарым-қатынасының нормативтік шектері және ПО-ның БАҚ-пен өзара әрекет мәселелері.

Тапсырмалары:

1. Білім алушыларға алуан түрлі философиялық көзқарастар мен пікірлерге салыстырмалы талдау тәсілдерін меңгеріп және олардың діни – философиялық, әдеби-көркемдік концепциялар мен тиісті өмірлік (практикалық, мінез құлықтық) көзқарастар арасындағы байланысты орната білуімен байланысты.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Курсанттар бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпшытарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

Семинар 3-1 сағат

Сұрақтары:

1. Ақпараттық қауіпсіздік-ұлттық және қоғамдық қауіпсіздіктің факторы ретінде

Тапсырмалары:

1. Білім алушыларға философиялық, әдеби-көркемдік концепциялар мен тиісті өмірлік (практикалық, мінез құлықтық) көзқарастар арасындағы байланысты орната білуімен байланысты.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Курсанттар бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыптықтарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

Семинар 4-1сағат

Сұрақтары:

1. БАҚ және мемлекеттердің өзара қарым-қатынасының нормативтік шектері және ПО ның БАҚ пен өзара әрекет мәселелері.

Тапсырмалары:

1. Білім алушыларға философиялық, әдеби-көркемдік концепциялар мен тиісті өмірлік (практикалық, мінез құлықтық) көзқарастар арасындағы байланысты орната білуімен байланысты.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Курсанттар бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыптықтарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5,6,]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,12,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

КОӨЖ 1-1 сағат

Тапсырма 1:

1. Ақпараттық қауіпсіздік – ұлттық және қоғамдық қауіпсіздіктің факторы ретінде.

2. Медиялық айлалы әрекет (манипуляция) және БАҚ-тың идеологиялық мүмкіндіктері. Ақпараттық қауіпсіздіктің қауіпті белгілері.

КОӨЖ өткізу нысаны(түрі): ауызша түрде өткізу

Тапсырмаларды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпыптарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

КОӨЖ 2-1сағат

Тапсырма 1:

1. Ақпараттық қауіпсіздік – ұлттық және қоғамдық қауіпсіздіктің өзекті мәселе ретінде қадағалау.

2. Ақпараттық қауіпсіздіктің қауіпті белгілерін анықтау.

КОӨЖ өткізу нысаны(түрі): ауызша түрде өткізу

Тапсырмаларды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпыптарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

КОӨЖ 3-1сағат

Тапсырма 1:

1. Ұлттық және қоғамдық қауіпсіздіктің ара жігін анықтау.

2. Ақпараттық қауіпсіздіктің қауіпті белгілерін сипаттай отырып келесі мәселелерге ерекше мән беру(арандатушылық).

КОӨЖ өткізу нысаны(түрі): ауызша түрде өткізу

Тапсырмаларды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпыптарға хабарлама жазыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырыбы 2. Ақпараттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарының ақпарат құралдарымен және әлеуметтік желілермен байланыстары.

КӨЖ -5 сағат

Тапсырма 1

1. Ақпараттық қауіпсіздік – ұлттық және қоғамдық қауіпсіздікті бақылау.

Тапсырма 2,3

1. БАҚ және мемлекеттердің өзара қарым-қатынасының нормативтік шектері және ПО-ның БАҚ-пен өзара әрекет мәселелерін алдын алу.

Тапсырма 4 - 5

1. Республикадағы діндер, діни бірлестіктер және дін жөніндегі заңнамаларды реттейтін қоғамдық қатынастарды түсіндіру.

Өзіндік жұмыстарды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Бұл сұрақтарға жауап беру үшін көрсетілген әдебиет тізімін қарап, конспект жасаңыз. Төмендегі тақыпшыларға хабарлама жазыңыз.

Өзіндік бақылау материалдары:

Ұсынылған тапсырма бойынша өз білімін тексеру үшін тесттік тапсырмалар дайындау.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 3. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

Семинар сабағы 1-1 сағат

Сұрақтары:

1. Дәстүрлі емес діни ағымдардың түсінігі.

2. Қазақстандағы дәстүрлі емес діни ағымдардың бағыттары.

Тапсырмалары:

Қазақстан Республикасындағы дін аясы бірқатар заңнамалық актілермен: Конституциямен, Азаматтық кодекспен, «Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы» Заңмен, басқа да нормативтік құқықтық актілермен реттеледі және бекітіледі.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін ұсынылған әдебиеттерді пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 3 . Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

Семинар сабағы 2-1 сағат

Сұрақтары:

1. Қазақстан Республикасы дін туралы мемлекеттік заңнамасы және осы саладағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.

Тапсырмалары:

Қазақстан Республикасындағы дін аясы бірқатар заңнамалық актілермен: Конституциямен, Азаматтық кодекспен, «Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы» Заңмен, басқа да нормативтік құқықтық актілермен реттеледі және бекітіледі.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін ұсынылған әдебиеттерді пайдаланыңыз

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 3 . Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

Семинар сабағы 3-1 сағат

Сұрақтары:

1. Қазақстан Республикасының дін туралы мемлекеттік заңнамасы және осы саладағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.

Тапсырмалар:

1. Индуизм және иудаизм діндерінің мәні мен ерекшелігін көрсетіңіз

Тапсырмаларды орындау әдістемелік ұсыным:

1. Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап, дөңгелек үстел бағдарламасын, презентация құрастырыңыз, эссе жазыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 3 . Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

Семинар сабағы 4-1 сағат

Сұрақтары:

1. «Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы» Заңмен және нормативтік құқықтық актілермен реттелуі.

Тапсырмалар:

1. Индуизм және иудаизм діндерінің мәні мен ерекшелігін көрсетіңіз

Тапсырмаларды орындау әдістемелік ұсыным:

1. Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап, дөңгелек үстел бағдарламасын, презентация құрастырыңыз, эссе жазыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 3. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

КООЖ 1-1 сағат

Тапсырма 1

1. Дәстүрлі дін деп, заң аясымен дін түсінігі.

2. Қазақстандағы дәстүрлі емес діни ағымдардың бағыттары.

КООЖ өткізу нысаны(түрі): ауызша түрде.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін ұсынылған әдебиеттерді пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып- 3. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

КООЖ 2- 1 сағат

Тапсырма 2

1. Қазақстан Республикасы дін туралы мемлекеттік заңнамасы және осы саладағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.

КООЖ өткізу нысаны(түрі): ауызша түрде.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін ұсынылған әдебиеттерді пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып- 3 Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

КООЖ 3-1 сағат

Тапсырма 3:

1. Басқа да діни бірлестіктермен Қазақстан Республикасының дипломатиялық қатынастары .

2.Қазақстан мемлекетінің дәстүрлі дінмен қарым-қатынасы

КӨЖ өткізу нысаны (түрі): рефераттық шолу

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным: Ұсынылған әдебиеттермен танысу. Осы тақырыптың тапсырмасын орындағанда пәннің еңбектерімен шектелмей, қосымша деректермен мен құжаттарды талдап, сипаттама беріңіздер.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,5]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Тақырыбы 3. Қазақстан Республикасындағы дәстүрлі және дәстүрлі емес діни конфессиялардың рөлі мен маңызы.

КӨЖ 5 сағат

Тапсырма:

1. Дәстүрлі емес діни ағымдардың түсінігі.
  2. Қазақстандағы дәстүрлі емес діни ағымдардың бағыттары.
  3. Қазақстан Республикасы дін туралы мемлекеттік заңнамасы және осы саладағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.
- Жазбаша жұмысты баяндама немесе хабарлама түрінде орындаңыз. Төменде көрсетілген тізімнен тақырып таңдаңыз.

№	Тақырыптар
1	Иудаизмнің негізгі даму кезеңдері
2	Буддизмнің негізгі бағыттары
3	Конфуцияның өмірі мен оқуы
4	Осы замандағы Қытайдағы конфуция
5	Даосизмнің тарихи-мәдени негіздері

Өзін-өзі бақылау материалы: эссе жазу

Өзіндік жұмыстарды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Эссені жазу барысында қазақтың салт дәстүрлеріне көңіл бөліңіз. **Өзіндік бақылау материалдары**

Төмендегі тақырыптарға хабарлама жазыңыз.

Ұсынылған әдебиеттер тізімінен тақырыптың негізі болатынын табыңыздар.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4]

Негізгі әдебиеттер: [8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамсы, ерекшеліктері

Семинар сабағы 1-1 сағат

Сұрақтары:

1. Көне діндерді анықтау, ұлттық діндердің тарихтары мен шығуын зерделеу. (еврей, үнді, қытай, жапон.
3. Қазақстандағы православияның қазіргі жағдайы.

Тапсырмалары:

Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап презентация құрастырыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным.

Сұрақтармен жұмыс жасау және дінтану пәнін бірте-бірте негізгі пәндердің орынын алатындығын ескеру керек, және оның институциональды қалыптасу кезеңдерін анықтау керек.

Кітапханалық әдебиеттерді және электрондық ресурстардың материалдарын қолданыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамсы, ерекшеліктері

Семинар сабағы 2-1 сағат

Сұрақтары:

1. Ислам дінінің пайда болуының қоғамдық-тарихи себептері.
2. Ислам дініндегі негізгі бағыттар.
3. Құран. Шариғат.

Тапсырмалары:

Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап презентация құрастырыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Тапсырмаларды орындау әдістемелік ұсыным:

1. Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап, дөңгелек үстел бағдарламасын, презентация құрастырыңыз, эссе жазыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6];

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,];

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамсы, ерекшеліктері

Семинар сабағы 3-1 сағат

Сұрақтары:

1. Ең ірі діндер(Христиан діні,Будда діні,Ислам діні)
2. Католик шіркеуінің ерешелігі.

Тапсырмалары:

Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап презентация құрастырыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Тапсырмаларды орындау әдістемелік ұсыным:

1. Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап, дөңгелек үстел бағдарламасын, презентация құрастырыңыз, эссе жазыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамсы, ерекшеліктері

Семинар сабағы 4-1 сағат

Сұрақтары:

1. Ұлттық діндердің ерешеліктері шығу тарихтарын талдау.
2. Христиан діні.

Тапсырмалары:

Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап презентация құрастырыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Тапсырмаларды орындау әдістемелік ұсыным:

1. Ұсынылған әдебиеттер тізімін қарап, дөңгелек үстел бағдарламасын, презентация құрастырыңыз, эссе жазыңыз, глоссарий дайындаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6];

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,];

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамасы, ерекшеліктері

КОӨЖ 1-1 сағат

Тапсырма:

1. Ең кең таралған діндер
2. Қазіргі кезеңдегі Буддизм.

КОӨЖ өткізу нысаны (түрі): ауызша түрде өткізу.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін әдебиеттер мен электронды ресурстарды пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Тақырып 3. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамасы, ерекшеліктері

КОӨЖ 2-1 сағат

Тапсырма:

1. Ислам дінінің пайда болуы қарсаңындағы Арабиядағы діни жағдайы.
2. Ислам дінінің ілімі.
3. Дін тарихындағы дінге еріктіліктің пайда болуы.

Симуляциялық тапсырмаларды орындаңыз: Сіз мазхабтарды қалай ажыратасыз?

КООЖ өткізу нысаны (түрі): Рефераттық шолу

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным: Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін әдебиеттер мен электронды ресурстарды пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамасы, ерекшеліктері .

КООЖ 3-1 сағат

Тапсырма:

1. Буддизмнің негізгі бағыттары.
2. Будданың негізін қалаушы

КООЖ өткізу нысаны (түрі): ауызша түрде өткізу.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін әдебиеттер мен электронды ресурстарды пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 4. Әлемдік, ұлттық діндер сипатамасы, ерекшеліктері .

КОЖ 5 сағат

Тапсырмалар:

1. Үнділік діни әдет-ғұрып және буддизм тақырыбындағы материалдарды талдап презентация құрастырыңыз.
2. «Христандықтың тарихы және бүгіні» тақырыбы бойынша реферат дайындау.
3. Ислам дінінің пайда болуының негізгі бағытарына қысқа презентация дайындау. Қоғамдық-тарихи себептері» тақырыбына мини-эссе жазыңыздар.

Өзін-өзі бақылау материалы: реферат, презентация

Өзіндік жұмыстарды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар:

Презентация құрастырғанда ұсынылған әдебиеттерді, ғаламтро көздерін қолданыңыз.

Дінтану бойынша өзінің жауабы ретінде дайындалу үшін оқу әдебиеттерін, классикалық дінтану мәтіндерін ғылыми журналдардағы жарияланымдарды қолдан . Дінтану бойынша өзінің жауабы ретінде дайындалу үшін оқу әдебиеттерін, классикалық дінтану мәтіндерін ғылыми журналдардағы жарияланымдарды қолдану.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [1,2,3,4,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11,]

Ғаламтор көзі: [14-15]

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

Дәріс - 1 сағат

Дәріс жоспары:

1. Қазақстанда діни қауіпсіздікті қамтамасыз етілуі.
2. Қазақстан Республикасы дін туралы мемлекеттік заңнамасы және осы саладағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.
3. Этносаралық толеранттылық пен қоғамдық келісімнің қазақстандық моделі.
4. Дін саласына жауапты мемлекеттік саясатты жүзеге асырудағы орталық және өңірлік мемлекеттік органдардың құрылымы мен негізгі функциялары.

Дәріс тезистері:

Соңғы кездері бұрын – соңды атын естімеген дәстүрлі емес діни ағымдардың көбеюі осының дәлелі. Бақытты өмір қандай болатыны жөнінде түрлі – түсті етіп безендірілген кітаптарды тарататын адамдар пайда болды.

Тіпті тыңдауға уақытың жоқтығын айтсаң да артыннан қалмай діни брошюраларды ұсынып, өмір туралы өз қағидаларын судырата жөнеледі. Жат ағымдардың құрығына жастар жағы жылдам түсіп жатыр. Олар жастар санасын тек қана уландырып қана қоймай, сонымен бірге өз қатарларына адамдар жинауда, өздеріне пайда әкелетін істермен де айналасуда жастарды пайдаланады.

Бүгінде әлемдегі дінаралық кикілжіңдер мен қақ-ты-ғыстарға куә болудамыз. Әрине, 16 миллион халқы бар Қазақстанға 40 түрлі конфессия (дін) өте көп. Мысалы, соңғы уақыттарда кейбір отбасыларда әкесі бір дінді, баласы бір дінді, анасы бір дінді ұстанатын халге келдік. Қазақ отбасыларында кикілжің туа-тын болса, әркім өз жақтастарын мәселеге ара-лас-тырып, арты бітпес жанжалға ұласып кетуі мүмкін.

2004 жылы Европа одағына кіретін мемлекеттер аумағында «Такфир» ұйымының әрекет етуіне тыйым салу арқылы бұл ұйым мүшелерінің тізімі жасалынып, Европа одақтастығы мемлекеттеріне кіруіне шек қойылды. Бұлар «такфир» идеясын қолдамаған мұсылмандарды кәпір деп есептейді. Зайырлы мемлекет заңдылықтарын ұстанатын Қазақстанды – кәпірлер елі деп атайды. Мемлекет заңына бағынуды құлшылықтың бір түрі деп есептеп, құдайдан басқа нәрсеге табыну деп есептейді. 2014 жылы 18 тамызда «Әт-Такфир уәл хижра» ұйымына Астана қаласы, Сарыарқа аудандық сотының шешімімен тыйым салынды.

Қазақстандағы конфессияаралық келісім және діни толеранттылық.

Қазіргі кезеңде әлемде этникалық және этносаралық үрдістер барысында айтулы өзгерістер орын алуда. Этникалық үрдістер - этникалық

қауымдастықтардың өзгеруіне алып келеді. Қоғамда түрлі жағдайлар әсерінен қалыптасқан этникалық үрдістерді этноэволюциялық және этнотрансформациялық этникалық үрдістер деп бөлуге болады. Эволюциялық үрдіс бойынша этникалық қауымдастықтар әлеуметтік - экономикалық жағынан дамиды да көрші халықтармен байланысқа түсе отырып, ең алдымен мәдениет пен тұрмыстың өзгеруіне алып келеді.

Қазақстан - толерантты қоғам. Толеранттылық, төзімділік - адамның әлеуметтік өмірдегі, тұрмыс тіршіліктегі әр түрлі процестерге, қоғамдағы әр түрлі қайшылықтарға барынша сабырлы және орнықты қарым - қатынасы. Төзімсіздіктің ең жоғарғы көріністері нәсілшілдік, ұлтшылдық, діни фанатизм кең тараған әлеуметтік кеңістікте көбінесе көрініс береді. Кез келген қоғамдағы терең мағынадағы толеранттылық ішкі тұтастықты нығайта түсетін маңызды құбылыстардың қатарына жатады [3]. Қазақстанды осында өмір сүріп жатқан әртүрлі ұлттар мен ұлыстардың өкілдері өздерінің шынайы Отаны деп біледі. Қазақстанға түрлі жағдайларда қоныс аударған әртүрлі этнос өкілдерінің тағдырлары ұқсас. Көпшілігі Қазақстанға өз еріктерімен қоныс аудармады. Қазақ халқы коммунистік идеологияның салқын ызғарымен елімізге келген ұлттарға бауырмалдық танытып, оларға қолдау көрсете білді. Дәл қазір өзге ұлт өкілдерінің діни мен салт-дәстүрін жаңғыртуға барынша жағдай жасалған.

16 Қазақстан Исламның, христиандықтың, буддизмнің, иудаизмнің, индуизмнің көрнекті қайраткерлері Астанадағы Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезін әлемнің барлық діндеріне диалог жүргізуге болатын жаһандық алаң ретінде мойындады. Бұл Қазақстандағы конфессионалдық саясаттың бүкіл халықаралық қауымдастықты қызықтырушы бірегей, ерекше рецептілер жасауға мүмкіндік бергендігінің ең айқын көрінісі. Бұл жерде Ұлт көшбасшысы Белгілі болғандай, I Съезд 2003 жылдың 23-24 қыркүйегінде, II Съезд – 2006 жылдың 12-13 қыркүйегінде, III Съезд – 2009 жылдың 1-2 шілдесінде, IV Съезд – 2012 жылдың 30-31 мамырында өткізілді. Дінаралық форумдардың қатысушылары әлемнің ең ірі конфессияларының басшылары, атақты саясаткерлер мен халықаралық ұйымдардың өкілдері болды. Қазақстан басшысының шақыртуын исламның, православиенің, католицизмнің, протестантизмнің, буддизмнің, индуизмнің, конфуцийшілдіктің, иудаизмнің және басқа да діндердің уәкілдері қабыл алды. Қазақстанда Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съездерінің өткізілуі – бұл жаһандық және аймақтық қауіпсіздікті қолдау тетіктерінің бірі ретіндегі Қазақстанның мәдениеттер мен өркениеттердің диалогын дамытуға қосқан нақты үлесі. Конфессияаралық диалог идеясы осы жылдар ішінде кеңінен даму мен қолдауға ие болды. Егер 2003 жылы I Съезге 17 делегация келсе, ал 2006 жылы форумның қатысушылары 20 елден келген 43 делегация болды, 2009 жылы – әлемнің 35 елінен 77 делегация болса, 2012 жылы съезге әлемнің 40 елінен 85 делегация қатысты. Съездердің маңызды ерекшелігі, олардың жұмысында әлемнің барлық ең ірі конфессияларының өкілдерінен басқа көрнекті саясаткерлер, мемлекеттер мен ықпалды халықаралық ұйымдардың басшылары қатысты.

Құқық қорғау ұйымдары мен жоғарыда аталған сарапшылардың жұмыстарының астарында Қазақстанда дін саласындағы мемлекеттік саясаттың

америкалық моделін қалыптастыру мақсаты байқалады. Ал бұл моделде саясатта, соның ішінде мемлекеттің ішкі және сыртқы саясаты мәселелерінде өз көзқарастырының жақталуына бағытталған істермен белсенді түрде айналысатын протестанттық шіркеулер айқындаушы роль атқарады.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

Семинар сабағы 1-1 сағат

Сұрақтары:

1. Қазақстан территориясында қызмет ететін «жаңа» конфессиялар, дәстүрлі емес діни бірлестіктер.
2. Қазақстан Республикасындағы конфессияаралық қатынасты саяси-құқықтық реттеу.
3. Қазақстан Республикасының дін саласының құқықтық ережелері.

Тапсырмалары:

Интернет-порталда қазақстандық халықтың дәстүрлі рухани құндылықтары, ислам жайында объективті ақпараттар шоғырландырылған. Блоггер-мамандардың жұмысы ұйымдастырылғанын түсіну.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

Семинар сабағы 2-1 сағат

Сұрақтары:

1. Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы Заңы.
2. Қазіргі Қазақстандағы конфессионалдық жағдай.
3. Әлемдік және дәстүрлі діндер съезінің ерекшеліктері

Тапсырма: Қоғамда конфессияаралық келісімді қалыптастыру бойынша тәуелсіз Қазақстан тәжірибесінің әлемдік маңызын негізге алу қажет.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Семинар тапсырмаларына қосымша мәлеметтер қосу.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

Семинар сабағы 3-1 сағат

Сұрақтары:

1. Дінге және діни қарым-қатынасқа байланысты Қазақстан Республикасы Конституциясының негізгі баптары.

2. Білім саласындағы дін және құқық.

Тапсырмалары:

Әлемдік және дәстүрлі діндердің жақсы дәстүрлерін құрметтеп және қолдай отырып Қазақстан заманауи зайырлы мемлекет құруы.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Дінге қатысты Қазақстан Республикасының Конституциясының негізгі ережелерін талдау. Дін сұрақтарына арналған Қазақстан Республикасының конституциялық заңнамаларының түсініктемелерімен танысу.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

КОӨЖ 1- 1 сағат

Тапсырма1: Діни саладағы адамдардың имани қарым-қатынасын анықтайтын халқаралық құқықтық құжаттар ерекшелігінің Қазақстанның мемлекеттік заңнамасына сәйкес келетін негізгі қағидаларын анықтаңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны (түрі): Сұрақтарға жазбаша жауап беріңіз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Дін туралы қазіргі Қазақстанның мемлекеттік заңнамасының халықаралық құқықтың ұстанымдарына сәйкестігін көрсетіңіз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13];

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

КОӨЖ 2-1 сағат

Тапсырма:2. Діни бірлестіктермен өзара жұмыс істейтін Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдардың негізгі қызметімен танысу. Олардың мақсат, міндетін, қызметінің нәтижелерін талдаңыздар.

Симуляциялық тапсырмаларды орындаңыз: БАҚ террорлық және экстремистік бағыттардың таралуының қалай алдын аласыз?

КОӨЖ өткізу нысаны (түрі): Тапсырмаларға жазбаша жауап беріңіз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным: Жазбаша тапсырмаларды орындау үшін төменде берілген әдебиеттерді және ғаламтор көздерін пайдаланыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тапсырмалары: Қысқаша рефераттық шолу жасаңыз.

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

КОӨЖ 3- 1 сағат

Тапсырма1: Діни саладағы адамдардың имани қарым-қатынасын анықтайтын халқаралық құқықтық құжаттар ерекшелігінің Қазақстанның мемлекеттік заңнамасына сәйкес келетін негізгі қағидаларын анықтаңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны (түрі): Сұрақтарға жазбаша жауап беріңіз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Дін туралы қазіргі Қазақстанның мемлекеттік заңнамасының халықаралық құқықтың ұстанымдарына сәйкестігін көрсетіңіз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

Тақырып 5. Қазақстанның діни қауіпсіздігі және оның құқықтық қамтамасыз ету. Қазақстандағы діни толеранттылық және конфессияаралық келісім

КӨЖ 5 сағат

Тапсырма: Тақырып бойынша тірек конспект жазыңыз.

Хабарлама тақырыптары

1. Дін және құқық.
2. Қазіргі әлем мен Қазақстандағы исламның орны мен мәні.
3. Қазақстандағы діндер діни мекемелер және секталар.
4. «Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясындағы» діннің төңірегіндегі адам құқықтарына қатысты негізгі ережелерін көрсетіңіз.

Өзін-өзі бақылау материалы: эссе жазу

Өзіндік жұмыстарды орындауға қажет әдістемелік нұсқаулар: Эссені жазу барысында оқу құралдарына, классикалық діни мәтіндерге, діни тақырыптағы ғылыми журналдар қолданыңыз.

Презентация құрастырғанда ұсынылған әдебиеттерді, ғаламтор көздерін қолданыңыз.

Әдебиеттер:

Нормативтік құқықтық актілер: [2, 3,4,5,6]

Негізгі әдебиеттер: [7,8,9,10,11]

Электрондық оқулықтар: [12-13]

Ғаламтор көзі: [14,15,16]

2.11. Межелік бақылау сұрақтары мен тапсырмалары

№1. Межелік бақылау сұрақтары

1. Дінтану деп:
2. Дін дегеніміз:
3. Қиял миф дегеніміз:
4. «Тотем және табу» еңбегінің авторы кім?
5. Дәстүрлі дін дегеніміз:
6. Тән өлсе де жан өлмейді, мәңгі өмір сүреді:
7. Дәстүрлі дін емес түсінік:
8. Анимизм, тотемизм ұғымдары кімнің еңбегі
9. Алғашқы діннің сиқыршылық, тәуіптікке, әр түрлі сөздермен заттарға әсер тигізу:
10. Алғашқы магия діннің формасын толық зерттеген адам:
11. Жапонның ұлытты діні
12. Жансыз затқа киелі деп табыну
13. Ежелгі Үнді үштік құдайлардың бірі, «тәртіп» құдайы дейді. Ол адамдарға қамқоршы, әрдайым әр түрлі образдар арқылы көрінеді
14. Ежелгі Үнді дінінің «Бхагаватгита» атты поэмасының атақты құдайы. Оны образы данышпандық, этиказандарын көрсету...
15. Алғашқы индуизм дінінен бөлініп шыққан оппозициалық ағым. Ол ағым көп құдайлыққа қарсы, Варна Кастаға бөлінуге қарсы шықты

16. Қытай философиясында, «Қәрі дана» атаққа ие болған адамның айтуынша, әрбір адам табиғат заңы мен жүру керек деді.
17. Ежелгі Қытай діни философия ұғымы, «жол көрсетуші» категория бойынша қабылданады.
18. Қытай елінің «Аспан императоры» есебінде қабылдайтын көзқарас.
19. Жан өлмейді, тән өлседе мәңгі өмір сүреді.
20. Бір объектіге иррационалды турмен әсер ету немесе әр түрлі сөздер мен сол бір кезекті оқиғаны өзінің көзқарасына сәкес етіп өзгерту.

№2. Межелік бақылау сұрақтары

1. Жапонның ұлытты діні
2. Жансыз затқа киелі деп табыну
3. Ежелгі Үнді үштік құдайларың бірі, «тәртіп» құдайы дейді. Ол адамдарға қамқоршы, әрдайым әр түрлі образдар арқылы көрінеді
4. Ежелгі Үнді дінінің «Бхагаватгита» атты поэмасының атақты құдайы. Оны образы данышпандық, этиказандарын көрсету...
5. Алғашқы индуизм дінінен бөлініп шыққан оппозициалық ағым. Ол ағым көп құдайлыққа қарсы, Варна Кастаға бөлінуге қарсы шықты
6. Қытай философиясында, «Қәрі дана» атаққа ие болған адамның айтуынша, әрбір адам табиғат заңы мен жүру керек деді.
7. Ежелгі Қытай діни философия ұғымы, «жол көрсетуші» категория бойынша қабылданады.
8. Қытай елінің «Аспан императоры» есебінде қабылдайтын көзқарас.
9. Жан өлмейді, тән өлседе мәңгі өмір сүреді.
10. Бір объектіге иррационалды турмен әсер ету немесе әр түрлі сөздер мен сол бір кезекті оқиғаны өзінің көзқарасына сәкес етіп өзгерту.
11. Жапонның ұлытты діні
12. Жансыз затқа киелі деп табыну
13. Ежелгі Үнді үштік құдайларың бірі, «тәртіп» құдайы дейді. Ол адамдарға қамқоршы, әрдайым әр түрлі образдар арқылы көрінеді
14. Ежелгі Үнді дінінің «Бхагаватгита» атты поэмасының атақты құдайы. Оны образы данышпандық, этиказандарын көрсету...
15. Алғашқы индуизм дінінен бөлініп шыққан оппозициалық ағым. Ол ағым көп құдайлыққа қарсы, Варна Кастаға бөлінуге қарсы шықты
16. Қытай философиясында, «Қәрі дана» атаққа ие болған адамның айтуынша, әрбір адам табиғат заңы мен жүру керек деді.
17. Ежелгі Қытай діни философия ұғымы, «жол көрсетуші» категория бойынша қабылданады.
18. Қытай елінің «Аспан императоры» есебінде қабылдайтын көзқарас.
19. Жан өлмейді, тән өлседе мәңгі өмір сүреді.
20. Бір объектіге иррационалды турмен әсер ету немесе әр түрлі сөздер мен сол бір кезекті оқиғаны өзінің көзқарасына сәкес етіп өзгерту.

2.12. Пән бойынша қорытынды емтихан сұрақтары.

1. Дінтану пәнінің мақсаты мен міндеттері.
2. Діннің этимологиялық маңызы.
3. Қиял миф дегеніміз не?
4. «Тотем және табу» еңбегінің авторы.
5. Тарихи контекст мағынасы.
6. Тән өлсе де жан өлмейді, мәңгі өмір сүреді ұғымын түсіндіріңіз.
7. Дәстүрлі дін емес түсінік.
8. Анимизм, тотемизм ұғымдары кімнің еңбегі.
9. Алғашқы діннің бергілері.
10. Алғашқы магия діннің формасын толық зерттеген адам.
11. Жапонның ұлттық діні.
12. Жансыз затқа киелі деп табынудың анықтамасы.
13. Әлемдік діндерді атаңыз.
14. Монотеистік діннің анықтамасы.
15. Фетишизм анықтамасы.
16. Қытай философиясында, «Қәрі дана» атаққа ие болған адамның айтуынша, әрбір адам табиғат заңы мен жүру керек деді.
17. Ежелгі Қытай діни философия ұғымы, «жол көрсетуші» категория бойынша қабылданады.
18. Қытай елінің «Аспан императоры» есебінде қабылдайтын көзқарас.
19. Жан өлмейді, тән өлсе де мәңгі өмір сүреді.
20. Жаңа магияның түрлері. Қазіргі замандағы Қазақстандағы діндер.
21. Қазіргі заманғы әлемдік діндердің бағыттары.
22. Діннің басты элементтері.
23. Діни түйсіктің тарихи формалары.
24. Әлемдік діндердің маңызды сипаттамасы.
25. Дін функциялары.
26. Діннің пайда болуының психологиялық концепциясы.
27. Мемлекеттік-конфессиональдік қатынастардың құралы.
28. Мемлекет және дін ара қатынасы.
29. Діни экстремизмнің белгілері.
30. Христиан дінінің ағымдарын атаңыз.
31. Католицизм қандай құпияларды құптайды.
32. Неке қимау уәдесі католиктік руханидің қандай міндетіне жатады.
33. Католицизмнің ең көптеген және ең қуатты бірігуі.
34. Қазіргі кездегі дін және саясат.
35. Қай соборлық сессияда 1962-1965 ж теологиялық және әлеуметтік сұрақтардың қабылданды.
36. Православие діні.
37. Адам күнәсін жою энциклопедияның негізгі тақырыбы
38. Мифтік танымдардың өмірге келуі.
39. Дін тарихының пәні.
40. Ең көне дін.
41. Апостолдардың беделіне сенуі және Никео-Константинополь символы сенімін қабылдады.

42. Әлемдік ықылас және әлемдік аскетизм-тән.
43. Мұсылман философиясы.
44. Христиан дін..
45. Шоқыну ілімінің принципін дәлелдейді.
46. Ересек адамдарды суға түсіріп шоқындыратын әдет ендірді.
47. Иконға бас ию,әулиелерге,Мария қыздың аруағына сыйыну,өлген адамдардың жаназасын шығару сияқты догмаларды мойындамайды.
48. Ең көне дін .
- 49.Буддизм қашан қалыптасты.
50. Ең 1-ші буддизм дінің уағыздаушы.
51. Буддизм уағыздары қай кітапта баяндалған.
- 52.Діни экстремизмнің белгілері.
- 53.Ұмай ананың ұғымы.
54. Қай елді Даосизм тараған
55. Даосизмнің ілімі қай шығармадан көруге болады
56. Инь янь ұғымы мағынасы.
57. Даосизмнің көзқарасы бойынша адамның өлмеуі былай жетіледі
58. Даосизм негізі мынадай шығады
59. Даосизмді интеллектуалды элитаны Конфуцияның пайда болуы қызықтырған
- 60.Ислам дінің қалыптастырушы

Тест тапсырмалары:

Сұрақ 1. Дінтану деп:

- A) Дінді ғылыми тұрғыда зерттеу
- B) Философиялық ғылым
- C) Тарихи ғылым
- D) Діни ғылым
- E) Теология

Сұрақ 2. Дін дегеніміз:

- A) Күдіретті күшке сену
- B) Теология
- C) Жоғарғы күшке сену
- D) Бір Кұдайға сену
- C) Кұдай мен адам қатынасы

Сұрақ 3.Миф дегеніміз:

- A) Аңыз
- B) Әңгіме
- C) Дастан
- D) Ертегі
- E) Өсиет

Сұрақ 4. «Тотем және табу» еңбегінің авторы кім?

- A) Э.Тайлор
- B) К.Юнг
- C) З.Фрейд
- D) Э.Фромм

Е) К.Ясперс

Сұрақ 5 Дәстүрлі дін дегніміз:

А) Заң аясында жүйелік бар

В) Анимизм

С) Магия

Д) Тотемизм

Е) Шаманизм

Сұрақ 6. Тән өлсе де жан өлмейді, мәңгі өмір сүреді:

А) Анимизм

В) Тотемизм

С) Магия

Д) Фетишизм

Е) Шаманизм

Сұрақ 7. Дәстүрлі дін емес түсінік:

А) Іс-әрекеттері жүйелі емес

В) Анимизм

С) Магия

Д) Фетишизм

Е) Шаманизм

Сұрақ 8. Анимизм, тотемизм ұғымдары кімнің еңбегі

А) Э.Тайлор.

В) Ф.Энгельс.

С) Г.Морган.

Д) М.Лютер.

Е) Б.Спиноза.

Сұрақ 9. Алғашқы діннің сиқыршылық, тәуіптікке, әр түрлі сөздермен заттарға әсер тигізу:

А) Магия.

В) Анимизм.

С) Темизм.

Д) Фетишизм.

Е) Шаманизм.

Сұрақ 10. Алғашқы магия діннің формасын толық зерттеген адам:

А) Э.Тайлор

В) Г.Морган.

С) Леви-Брюль

Д) Лукреций Кар.

Е) Г.Гайлд.

Сұрақ 11 «Дао – дэ - цзин» кітабының авторы:

А) Лао цзы

В) Конфуций

С) Лао дань

Д) Гаутама

Е) Бердхман

Сұрақ 12. Классикалық суффизмнің негізін салушы:

- A) Ахмет Яссауи
- B) Әл Кинди
- C) Әл Фараби
- D) Ибн Сина
- E) Ибн Рушд

Сұрақ 13.Будданың «ізгі ақиқаттарының» ішіндегі жоғы...

- A) Азаптанудан құтылуға болмайды
- B) Азаптану
- C) Азаптанудың себебі
- D) Азаптанудан босану
- E) Азаптанудан босануға апаратын жол

Сұрақ 14. «Құтты білік» еңбегінің авторы:

- A) Жүсіп Баласағұн
- B) Ибн Сина
- C) Абай Құнанбаев
- D) Шәкәрім Құдайбергено.
- E) Мұхтар Әуезов

Сұрақ 15.Ежелгі Қытай философиясының инь мен янь түсінігі:

- A) Еркек пен әйел қарым қатынасы
- B) Су мен ауа
- C) Жер мен күн
- D) Адам мен табиғат
- E) Су мен от

сұрақ 16. Нирвана дегеніміз қай елдің философиясына қатысты

- A) Үнді
- B) Вавилон
- C) Қытай
- D) Орыс
- E) Неміс

Сұрақ 17.Конфуцийшілдіктің этикалық идеалына жатады:

- A) мейірбан адам
- B) мемлекеттік адам
- C) жетілген данышпан адам
- D) жетілген адам
- E) ұлы адам

Сұрақ 18.Қоршаған ортаға деген теориялық жүйедегі көзқарас:

- A) өнер
- B) ғылым
- C) мораль
- D) саясат
- E) конституция

Сұрақ 19.Діннің басты элементі жайындағы қате тұжырымды белгілеңіз:

- A) діни түсінік
- B) діни идеология
- C) діни әрекет

D) діни ұйымдар

E) ғылым

Сұрақ 20. Діни түсініктер ең алдымен негізделген:

A) рационализмге

B) этикаға

C) сенімге

D) дәстүрге

E) моральге

Сұрақ 21. Адамгершіліктің басты түсініктерін көрсетіңіз:

A) көркемдік және ұсқынсыздық

B) шынайылық және жалғандық

C) жақсылық пен жамандық

D) жасандылық және табиғилық

E) ғылым және жалған ғылым

Сұрақ 23. Әлемдік діндерге жатпайтынын көрсетіңіз:

A) буддизм

B) индуизм

C) ислам

D) христиандық

E) шаманизм

Сұрақ 24. Дін пайда болды:

A) адам мен қоғамның пайда болуымен бірге

B) өркениеттің қалыптасуымен

C) б.э.д. VIII-II ғғ.

D) діннің бастамасы жануарлар әлеміне байланысты

E) мемлекеттің пайда болуымен

Сұрақ 25. Діни түйсіктің тарихи формасына жатпайды:

A) анимизм

B) тотемизм

C) политеизм

D) пантеизм

E) метафизика

Сұрақ 26. Монотеистикалық діндердегі трансцендентті типтегі Құдай:

A) әлемге имманентті

B) табиғатпен бірлескен

C) тіршіліктен тыс деп түсіндіріледі

D) құдай және адам арасында аралық буындар бар

E) эманирлеу арқылы әлемді жасайды

Сұрақ 27. Діндегі мораль негізделеді:

A) бостандыққа

B) санаға

C) сенімге

D) міндетке

E) ғылымға

Сұрақ 28. Ежелгі қоғамда тотемизмнің қажеттілігінің себебі:

- A) әлемді тану үшін
- B) тайпа немесе рудың бірлігін қамтамасыз ету үшін
- C) өмір сүру үшін қажеттіліктерді қолға түсіру
- D) басқа тайпа өкілдерін қорқыту үшін
- E) жазуды қалыптастыру үшін

Сұрақ 29. Діннің басты элементі жайындағы қате тұжырымды белгілеңіз:

- A) діни түсінік
- B) діни идеология
- C) діни әрекет
- D) діни ұйымдар
- E) ғылым

Сұрақ 30. Діни түсініктер ең алдымен негізделген:

- A) рационализмге
- B) этикаға
- C) сенімге
- D) дәстүрге
- E) моральге

Білімді бағалау критерийлері

Білім алушылардың үлгерімін ағымдық бақылау (ҰАБ) – академиялық кезең ішінде, кестеге сәйкес оқытушылардың адиториялық және аудиториялардан тыс сабақтарда білім беру бағдарламасына сәйкес білім алушылардың білімін жүйелі түрде тексеруі.

Межелік бақылау (МБ) – білім алушылардың білімін бір оқу пәнінің ірі бөлімін (модулін) аяқтағаннан кейін бақылау. Межелік бақылау білім алушылардың академиялық кезең ішіндегі ағымдағы үлгерімінің аралық, алдын ала қорытындыларын шығару мақсатында жүргізіледі. Межелік бақылау бір оқу пәні аясында бір академиялық кезең ішінде кемінде екі рет жүргізіледі.

Білім алушыларды пән бойынша емтиханға жіберу үлгерімді ағымдағы бақылау бағаларынан (бұл ретте білім алушыда оқытылған пәннің әрбір тақырыбы бойынша кемінде бір баға болуы тиіс) және межелік бақылау бағаларынан құралатын **рұқсат ету рейтингісінің (Рер)** бағасы негізінде жүзеге асырылады.

$$(ҰАБ+МБ1+МБ2):3= Рер$$

Пәннің **қорытынды бағасына (ҚБ)** рұқсат ету рейтингі (**Рер**) және қорытынды бақылау (емтихан) (**Е**) бағалары кіреді. $ҚБ \times 60\% + Е \times 40\% = ҚБ$

Дәстүрлі бағалау шкаласына көшірілген білім алушылардың білімін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалар	Балдардың сандық эквиваленті	Балдар (%-тік құрамы)	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалар
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы

B	3,0	80-84	Қанағаттанарлық
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарлықсыз
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	
F	0	0-24	

«А», «А-» («үздік») – егер білім алушы бағдарламалық материалды терең және орнықты меңгеріп, оны жан-жақты, реттілікпен, сауатты және логикалық анық баяндаса, тапсырманың түрін өзгерту барысында жауап беруден мүдірмесе, қойылған міндеттерді еркін орындаса, монографиялық материалдарды білетінін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс негіздесе, тәжірибелік жұмыстарды орындаудың жан-жақты дағдылары мен әдістерін меңгерген болса, материалды қате жібермей, өз бетімен қорытындылай және жеткізе білсе.

«B+», «B», «B-», «C+» («жақсы») – егер білім алушы бағдарламалық материалды нақты білсе, оны сауатты және мәні бойынша баяндаса, сұраққа жауап беруде елеулі бұрмалаушылық жібермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және тәжірибелік тапсырмаларды орындау барысында қажетті дағдыларды меңгерсе.

«C», «C-» («қанағаттанарлық») – егер білім алушы тек негізгі материалды меңгеріп, бірақ жеке бөлшектерін білмей, дәлсіздік жіберсе.

«D+», «D» («қанағаттанарлық») – егер білім алушы тек негізгі материалды меңгеріп, жеткіліксіз дұрыс тұжырымдаса, бағдарламалық материалды баяндауда бірізділікті бұзса және тәжірибелік тапсырмаларды орындауда қиындыққа тап болса.

«FX» («қанағаттанарлықсыз») – егер білім алушы елеулі қателер жіберсе, бағдарламалық материалдың тәжірибелік жұмысын үлкен қиындықпен орындаса. Білім алушының оқу пәні/модуль бағдарламасын қайта өтпей-ақ қорытынды бақылауды қайта тапсыруға мүмкіндігі бар.

«F» («қанағаттанарлықсыз») – егер білім алушы бағдарламалық материалдың елеулі бөлігін білмесе. Білім алушы бұл пәнді қайта оқиды, ағымдағы бақылаудың барлық талаптарын орындайды, рұқсат алып қорытынды бақылауды қайта тапсырады.

2.13. ҚҰРАСТЫРҒАН:

Алиева Гульсара Қарсыбековна жалпы білім беретін пәндер кафедрасының аға оқытушысы, заң ғылымдарының магистрі.